

SUBSCRIPCIÓ
Barcelona. Una pesseta al mes
Espanya. 4'50 pessetes al trimestre
Extranjer. 9'00 M. M.
Regul per correu, una pesseta de rebuda

EL POBLE: CATALA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 6, PRINCIPAL
BARCELONA
CARRER DE FORTESA, 108, 3 TERS.
VALLESPÀ
REDACCIÓ, 723 - IMPREMTA, 2.280

ANY X.-NUM. 2.962

BARCELONA, DIMARTS 22 D'ABRIL DE 1913

UN NÚMERO, 5 CENTIMS

D. Antò Vendrell i Serra

Ha mort

(Q. E. P. D.)

Els seus afegits viuda Bonaventura Llauredó, filla Jacinta, fill polític Nicolau Juncosa, néts Joaquim, Jacinta, Regina i Ernestina, germans, nebots, demés família i la raó social **Vendrell i C.**, preguen a llurs amics i coneguts el tinguin present en llurs oracions i es serveixin assistir a la casa mortuoria carrer de la Creu Coberta núm. 49 (Hostafrancs), a-vui dimarts a les 3 de la tarde, per acompanyar el cadavre a son darrer hostatje Cementiri Nou, per lo que quedaran molt regoneguts

No's convida particularment

BANCA ARNÚS
SUCESSORA D'EVARIST ARNÚS
Passatge del Relotge.-BARCELONA

Suscripció pública de 6,000 obligacions 4 per 100
de la Societat Tramvia de Barcelona, Eusaxo i Gracia
amb la garantia de
Els Tramvies de Barcelona, S. A.

Aquestes Obligacions són de 500 pessetes nominals cada una, amb interès de 4 per 100 anual pagader per semestres vençuts en primer de maig i primer novembre de cada any.
S'amortitzaran a la par, per sorteigs anuals que començaran en primer d'abril de 1914, en un plaç de 50 anys, o abans a voluntat de la Societat.
Els títols portaran la data del primer de maig de 1913 i el primer cupó vencerà en primer de novembre pròxim.

La suscripció pública tindrà lloc en les Oficines de la Banca Arnús el dia 26 del corrent mes, de 9 a 18
al preu de 89'50 per 100 o siguin pessetes 447'50 per títol a pagar en la forma següent:

Pessetes	50	en l'acte de la suscripció.
"	397'50	el dia 7 de maig pròxim.
Total Pessetes	447'50	contra entrega dels títols.

Si el número de títols demanats fos major de 6.000, se procedirà a prorrateig.
Se gestionarà l'inclusió d'aquestes Obligacions en la cotització oficial de la Borsa de Barcelona.
Les suscripcions per correspondència se reben des d'ara en nostres Oficines. Barcelona, abril de 1913.

Unes declaracions den Melquíades

"Votarem la segona esquadra; el rei està ben orientat,"
(diu el quefe reformista)

L'eloqüent gloriador del flamant partit reformista, ha fet unes declaracions a «El Mundo», sobre les aliances i altres qüestions que d'elles se deriven. Val la pena d'escriure-hi un comentari. Però primer, transcrivem lo més sortint d'aquestes manifestacions:

«Soy partidario decidido de una alianza con Francia y con Inglaterra. Esa es mi opinión; esa es también la opinión de mi partido».

Seria conveniente la neutralidad; pero no es posible. La participación de España en la política de Europa es cosa que no depende de nuestra voluntad; está condicionada por las exigencias de esa política misma.

Con Inglaterra, a lo que parece, estamos ligados por una convención naval, según dijo don Gabriel Maura en el Congreso.

Esa convención me parece bien, y, por lo tanto, si el compromiso lo exige, el partido reformista no ha de oponerse a la construcción de la segunda escuadra. Ahora bien: la construcción de una segunda escuadra no debe ser obstáculo para la obra de reconstrucción cultural de España. O dicho de otro modo: los gastos navales no deben aumentarse en detrimento de los gastos de Instrucción

y de Obras públicas. Si se necesitan recursos para buques de guerra, arbitrense sin merma de aquellos otros servicios que para todo verdadero patriota deben ser intangibles.

Para mí, el viaje del rey a París significa el comienzo de la alianza franco-española.

El rey está muy bien orientado, no sólo en el orden de la política internacional, sino también en el orden de la política interior.

Lo más importante d'aquestes afirmacions és la promesa de votar la segona esquadra i l'elogi al monarca, coses que seran sens dubte, molt reformistes, però no gaire republicanes.

Fins ara era doctrina corrent en el republicanisme, l'oposició a empreses guerres i als gastos desmesurats que'n suposen els departaments de Guerra i Marina. Es don Melquíades qui reforma la doctrina i qui afirma que ell i els seus votaran la segona esquadra. Ja veurem com s'ho pendran els republicans que tanques campanyes han fet contra's pressupostos militars!

Diu don Melquíades que'l rei està ben orientat, ja fa temps que'l quefe reformista se dedica a alabar a don Alfons, cosa que serà justa o no, però que en boca d'un

republicà no és pas a propòsit per a fer adeptes de la República. Es una vegada, parlant d'una crisi resolta com se devia, que prodiga l'elogi al jove rei, i arriba en un miking públic de republicans, a demanar un aplaudiment per a don Alfons; ara, amb una insistència extemporània i suspecta, torna a incensar al monarca, contribuint amb les seves paraules a la formació d'aquest ambient de favor que sembla hi ha l'intent de crear alentorn de la Corona.

Un diari madrileny que comentava la frase melquíadista, posava una malícia en la dita que segurament s'acudirà també als nostres llegidors. «No serà don Melquíades el ben orientat, molt més que don Alfons», preguntava aquell diari. No seran aquestes declaracions, preguntem nosaltres, uns exercicis de les penoses oposicions a la cartera ministerial que fa tant de temps realitza el catedràtic d'Oviedo?

Tenen una gran transcendència política aquestes declaracions de l'Alvarez, veritable revolució en el contingut ideològic del republicanisme espanyol. No tots els elements de la Conjunció Republicana Socialista hauran d'estar conformes amb l'actitud que anuncia don Melquíades en els gastos militars. Per de prompte podem anunciar que no l'acceptarà l'U. F. N. R. I, segons els telegrames de Madrid, tampoc l'acceptarà el partit socialista. Ja veurem què quedarà de la Conjunció.

No s'ha d'haver amagat a la perspicàcia de don Melquíades la transcendència que aquesta afirmació encloï i les conseqüències polítiques que la seguiràn. Tot això devia ésser descomptat pel senyor Alvarez, que sabia lo que's jugava donant a la publicitat una tant greu afirmació. Quan, no obstant, ha corregut el risc, el sabrà per què. No podem entrar en els secrets d'espionatge que hi haurà sota de totes aquestes evolucions.

«El Socialista», sortint al pas d'aquesta orientació, que's vol imposar a l'opinió avançada, escriu molt discretament aquestes conceptes, que tradueixen fidelment el judici que's fa dels augments de gastos militars mercedis a la quasi totalitat dels ciutadans espanyols:

«Nos amenaza la construcción de una segunda escuadra.

O lo que es igual, el desembolso de 200 millones de pesetas para construir más barcos, y el consiguiente aumento en el presupuesto de Marina para pagar sus dotaciones y su entretenimiento.

Para sacar estos millones de pesetas habrá necesidad de imponer a los contribuyentes españoles nuevos gravámenes. Hoy les extrae el Fisco cerca de 1.200 millones de pesetas al año, y ya vemos las liquidaciones de los presupuestos. Cada ejercicio económico que transcurre aumenta el déficit.

Nosotros, representantes de la clase proletaria, la clase que crea toda la riqueza, de la que sale, por lo tanto, el dinero para subvenir a los gastos de la Nación, no podemos en modo alguno prestar nuestra conformidad a esos propósitos. El aumento de los gastos militares implica mayor miseria para los obreros, más privaciones en los hogares proletarios.

Atmque en los presupuestos se consignen para gastos militares 281 millones de pesetas, se invierten más de 320, apelando al procedimiento antieconómico y fallaz de la concesión de créditos extraordinarios. Se gasta una cantidad excesiva muy superior a la potencialidad económica del país y a sus necesidades de defensa.

Gastar más en ejército y en marina es dilapidar el dinero de un pueblo.

Este debe prepararse a protestar contra los que quieren arruinarle más de lo que está, contra los que quieren echar sobre sus espaldas una carga que no puede soportar.

Hay que agitarse para impedir que se consumen esos locos proyectos de acrecer los armamentos. Dentro de poco el Partido obrero expresará su protesta en

el comicio y en el Parlamento. Hoy la formula desde luego «El Socialista».

[Abajo la política de aventuras coloniales]

[Abajo los aumentos de gastos militares!]

[Abajo las alianzas que nos impongan mayores desembolsos en ejército y marina]

Aquest és el llenguatge dels homes veritablement avançats i dels sincerament contraris al règim.

Sense fer traïció an aquestes idees clàssiques del republicanisme, «El País» combat, suau en la forma però contundent en el fons, les novíssimes orientacions melquíadistes. I anuncia que organitzat tant importants com «El Mercantil Valenciano», fidel amb les dagues magnífiques impugnacions ja publicades, seguirà combatent la segona esquadra i espera que'l senyor Miró i Trepal, fent honor a la seva història, combatrà el projecte militarista, reproduint aquells entusiastes parlaments que fa alguns mesos pronuncià en el Congrés, amb una ocasió igual a la que's presentarà ara.

ECOS

El diumenge no va poder torear el Belmonte, però en canvi va ésser enganyat el senyor Larita. Els aficionats les paguen cares, però sempre obtenen compensacions, i aquesta vegada, si no han pogut aplaudir la sang torera de don Joan Belmonte, admiraren, en canvi, la del Larita. I a fè que les nostres places donen un contingent de baixes veritablement notable. Som encara a l'abril i ja portem un mort i sis o vuit ferits. Confien, doncs, estimats amics, en que en això, com en altres coses, obtindrem la primàcia a Catalunya. Els primers en tot, fins en veure matar toreros, per a ensenyament d'aquells que no volen creure que Catalunya és un trenca-colls per als castellans, amb cúa o sense.

No han pogut extasiar-se amb el Belmonte i trigaran a contemplar al «fenòmen» sevillà. El «fenòmen» se troba actualment amb un sospitós infart a l'ingle esquerra, a més a més d'una distensió fenomenal en el peu esquerre. Aquesta cama, com la cama d'un aporador d'ortopedes, tindrà fàcil cura, però en Belmonte és espanyol, té vint anys i les actuals lleis de recrutament militar l'obliguen a anar al quartel, on la màquina nivelladora del número zero tallarà arreu els seus cabells i, oh dolor nacional! oh disciplina militar, implacable amb les ànimes flamenques! tallarà també a quèixa cúa a la qual porta enganxades totes les admiracions espanyoles.

Els antideuòcrates, amb aquesta cúa en capella, poden presentar un nou argument contra la democràcia igualitaria. El senyor rei Carles IV i la senyora reina Maria Lluïsa, tant flamenca, no haurien tolerat, en nom de cap llei humana, ni divina, la profanació de la cúa del Pepe-Hillo, ni Ferràn VII, ni Isabel II la de les Còchares, ni l'Alfons XII la dels Frascuelo i Lagartijo. En aquelles monarquies personals i aristocràtiques tots els valors tenien els seus prestígis i la seva inviolabilitat, i així com la tonsura eclesiàstica era respectada i conservada sempre a l'altar per la seva sola eficàcia, la cúa torera era per a la plaça, sense que una llei civil o militar volgués orientar-la cap afers impropis de la seva missió tota plena de gràcia i de coratge. Ara no, la democràcia, posa, amb el servei obligatori, damunt de la tonsura i de la còcheta una vulgar maquineta de tallar cabells.

Les Societats d'Amics del País, els literats madrilenys, la premsa, els municipis i diputacions d'Andalusia, el cos de cupleristes i balladors i tot el poble espanyol que sab que'l Belmonte és el Baiarol de la toreria, el cavaller sense por i sense tara, deuen intervenir i evitar, dirigint-se als poders públics, que sigui tallada amb la cúa del fenomen la alegria de les Espanyes.

Si no logren que al Belmonte li toquin ni un cabell del seu sagrat poc-puc, poden presentar la cúa violada com un testimoni de crueltat, i no fora, semblant acte, la primera vegada que amb una trena s'apostrofés als poders nacionals. L'Echegaray, en el temps de les Constitucions, va començar a les Corts parlant sobre una trena que havia trobat en els solars on antigament havia existit el cremader inquisitorial. El discurs de la trena, se'n digné de l'oració aquella. Després algú afirma que lo que l'Echegaray havia trobat no era la trena d'una herètica, sinó una cúa de porc socarrimada.

Ana seria res menys que la cúa d'un «fenòmen» la que podrien mostrar i ningu fària bromes. Mes, si la tristesa anunciada se consuma, pensin els flamenques que'l cap esquilat del Belmonte pot servir també per a una apoteosi. Aquesta apoteosi seria el dia que'l destre gloriós jurés la bandera. Quina emoció la de la gentada torera i patriòtica! Fins

algú podria aludir a l'espasa del Belmonte. Ell és el «fenòmen» i en Lluís Bello diu: «Todos son fenómenos — lo decimos de buena fe —; porque en esto la tierra no se cansa de dar flores, quizá porque falta brío para otras cosas. Hemos tenido guerras y no apareció el fenómeno, el genio militar. No hay fenómenos en las letras, en las artes, en las tablas. No los hay en la ciencia. Por ninguna parte encontramos seres sobrenaturales y es necesario que el pueblo nos los dé. El aporta el elemento maravilloso y crea en la plaza al Bomba o al Machaco, al Gallito o al Belmonte, y en el tablado nada menos que cuatro fenómenos: La Imperio, La Argentina, La Tórtola y La Argentinita. Hoy por hoy debemos contentarnos con esa producción. Qui sab, doncs, si l'espasa del Belmonte no ressuscitarà les glòries de les espases famoses de l'història d'Espanya, de la «Tizona» i la «Colada» del Cid, la del Gran Capità, la de Sant Ignasi de Loyola, la den Prim.

Diguem amb «El Socialista», en castellà i tot, i com a colofó d'aquest eco: «No perseguimos la idea de que el señor Belmonte deje de comparecer en el patio de un cuartel a la hora en que las cornetas toquen a rancho, sino que es nuestro propósito que el ministro de la Guerra dicte una real orden autorizando al quinto citado para usar la coleta en todos los actos del servicio».

S'IS tractés d'un torero vulgar no's hauríem immiscuit en aquest incident de la seva vida, però el Belmonte és un «fenòmen», el «fenòmen». Per si algú ho dubta, retallem el diàrmb i la descripció del famós crític taurí «Don Modesto»:

«El (el Sr. Belmonte) es feo, cargado de espaldas, algo patizambo y de mentón largo y caldo; pero, señores, está hecho por el mismo Dios, y cuando se abre de capa o despliega la muleta prodigiosa, recuerda su divina procedencia».

Com els reis, és torero per dret diví. Cagué del cel i el protegeix la divina providència. Que no vagi, doncs, al quartel i si hi va que no li tallin la cúa, per la gràcia de Deu i la Constitució.

Governador que trepitja la Lli

L'Ajuntament de Sant Hilari, governat pels carlins (ja és una bona pena), va acordar, amb el vot en contra dels catalanistes i del regidor federal nacionalista senyor Noguera, separar al digne metge senyor Estil-las del càrrec de titular per a posar-hi en el seu lloc a l'altre metge de la població, carlí funbord. Però va adoptar l'acord sense previ expedient, sense alegar cap motiu ni cap nomenament.

Contra aquesta enormitat jurídica, contra aquest acte immoral, el senyor Estil-las va interposar recurs governatiu, citant per a major argument un acord prèvi del mateix Ajuntament feia tres mesos pel qual se dona que no's podrà separar a cap dependent del municipi sense previ expedient. El recurs fou informat en contra per la Comissió provincial dels vots de dos carlins i d'un liberal, però formularen vot particular els dignissims diputats provincials de l'Unió Federal senyors Irla i Inglès.

Tothom creia que'l governador resoldria atinent-se al vot particular i per consegüent a favor de la llei i de la moralitat administrativa. Però el governador liberal senyor Lacalle sense ni escoltar a la Junta provincial de Sanitat i procedint amb franca illegalitat ha desestimat el recurs justificant el nomenament de l'altre metge de la població.

Naturalment que contra aquesta resolució s'hi interposarà recurs contenciós amb la seguretat de que'l Tribunal provincial declararà la nul·litat de la providència i de l'acord municipal. Però cal senyalar aquest obrar incalificable del governador liberal romanista que va de braç amb el carlisme convertint-se en amparador d'abusos i d'acords ilegals que es precis desterrar de la política local. Es vergonyós que'l poble més hauria d'anar per la llei i pel bon ordre administratiu sigui un protector de les baixes que fan estar als dignes dependents municipals a la mercè de quatre ignorants que's creuen amb el dret d'atropellar a les persones dignes i de carera.

LLIBRES

«Manual Práctico de Justicia Municipal».

Sots aquest títol, nostre confrare en periodisme don Claudi Omar i Barrera, acaba de publicar en elegant volum enquadernat en tela, un recull de formularis i disposicions judicials, de gran utilitat no solament pels que per la seva professió en tenen de fer ús, sinó pel públic en general que té en el llibre del senyor Omar un poderós auxiliar.

El volum que's ocupa conté la llei de Justicia Municipal, la del Timbre, el codi de comerç, la reforma del penal, la llei de capa, reals ordres sobre vagues i coalicions patronals i obreres, diligències per a la constitució de la família; tot lo referent al registre civil; reglament per a la provisió de places de secretaris i suplents; instruccions i formularis sobre instancies d'aspirants a

càrrecs judicials, escrits d'apel·lació, renúncia del càrrec per excusa, judicis amb les corresponents demandes, deshaucia, embargos, dipòsits de persones i de bens, etc., etc.

Solament per lo que deixem anotat, esculit fullejant el llibre, se podrà veure com és certa l'afirmació que hem fet de que'l llibre del senyor Omar és d'una gran utilitat per a tots els ciutadans.

GRAN TEATRE DEL LICEU

«Serates d'onore».

Josep Palet

En pocs dies, moltes coses. «Serata de onore» per an Mancinell, debutant el nostre país Palet, el qual cantà amb la senyora Gagliardi un duu dels «Hugonots», com feia molts anys que no s'havia sentit. En Palet entusiasma al públic que l'ovacionà llargament i l'esperà en bona part a la sortida del teatre, fent-li una ovació a l'agafar el cotxe que'l duia a casa.

El mestre Mancinell fou així mateix molt aplaudit, prova palesa de les moltes simpaties amb que compta aquí.

La senyora Gagliardi, en «Valentines», senzillament colossal, com a cantant i com a actriu; donà vida al personatge, escoltant llargs i nodridíssims aplaudiments.

L'altre dia, esereta en honor del baró Viglione Borghese, tant estimat del públic barcelonès. Se cantà el Pagliacci per la Llopert, en Viglione Borghese, en Palet, en Paccini i en Gallofré.

L'obra adquirí una notabilíssima interpretació, especialment per part de l'honorat senyor Viglione Borghese, el qual cantà el pròleg, com sols ell sab fer-ho, arreant una ovació delirant. L'artista feu dir que després de la representació d'el Pagliacci novament cantaria el pròleg, com així ho feu, escoltant novament una ovació de les que formen època i omplint-se l'escenari de corones de llorer. En Viglione degué sortir innumerable vegades a rebre els aplaudiments del públic.

Els demés artistes, molt bé. La senyora Llopert molt justa en «Columbina», com així també en «Gilda» del «Rigoletto», de qual obra en cantà un acte amb el senyor Viglione. Novament aquest artista es guanyà sorollosos aplaudiments durant tot l'acte, que cantà d'una manera superba.

El senyor Palet tingué de bisar la romança d'el Pagliacci. El senyor Paccini, en «Tonio», molt en caràcter i fent-se aplaudir. Igualment el senyor Gallofré en el seu «rôle» que digué molt bé.

L'endemà tocà el torn a la senyora Gagliardi; dos actes de «Trovador», la mort d'Isolda i el duu dels «Hugonots». El crític és un fervent admirador de la senyora Gagliardi, per la seva hermosa veu, pel seu talent d'artista, però jo justísim que interpreti els personatges.

Fou per a la senyora Gagliardi la nit de la seva «serata d'onore» un enfilall d'ovacions, amb que'l públic premà el seu treball. Igualment rebé la distingida artista bon nombre de regals i una pluja de flors.

Cantà el «Trovador» nostre país senyor Fumadas, el qual ens produí un molt bon efecte, que creixerà sens dubte al sentir-li tota l'obra.

En Palet igualment fou molt aplaudit.

En resum, tot foren èxits; i èxits lleítimament guanyats.

A. P. S.

Una caravana de dependents del comerç francès

Ahí visitarem a l'arcalde accidental una comissió del Centre Autonomista de Dependents del Comerç formada pel seu vice-president primer, senyor Bas, el secretari general senyor Pons i el director de les oficines senyor Noguera, i el vice-president de la Cambra de Comerç Francesa de Barcelona, M. Deloustal, els quals després de presentats a l'arcalde pels regidors don David Ferrer, i don Joan Nualart i pel quefe de la Guardia Urbana senyor Ribé, notificaren al senyor Mir i Miró, que per a les properes festes de Pasqua de Pentecostes, visitaria Barcelona una nombrosíssima caravana de dependents de comerç de Lió, la qual vindrà acompanyada de la notabilíssima banda «L'Harmonie Municipale», de nombroses dames, d'alguns regidors i tinentes de arcalde (adjoints au maire), de la segona capital francesa i probablement, casi segur, de l'arcalde d'aquella gran ciutat, M. Edmond Herriot, senador del Ródano, una de les primeres figures de la política francesa i gran amic de nostre país.

La Banda Municipal Lionesa, que és una de les més notables de la veïna República, se proposa donar en nostra ciutat alguns concerts, un dels quals tindrà lloc en el Palau de Belles Arts, qual concessió sollicitaren els visitants al senyor Mir i Miró.

Aquest, després d'enterar-se amb gran satisfacció de la visita lionesa i de les festes que ditas entitats i altres de Barcelona organitzen en honor de nostres hostes, els oferí el concurs entusiasta de l'Ajuntament a les mateixes, i els manifestà que nostra Corporació Municipal tindrà a gran honor rebre dignament a M. Herriot i demés representants populars de la segona capital de França.

Els visitants sortiren molt satisfets del despatx de l'Arcaidia havent-nos manifestat al sortir que calculen que seran 3 o 400 els lionesos que visitaran Barcelona, i que esperaven que aquesta els rebria amb cordialitat i entusiasme.

QUI TINGUI TOS

que prengui l'antiga i acreditada pasta peccoral, balsàmica, expectorant, emolcent i calmant de la Tosa. Antiga preparació del Dr. Andreu. Fórmula publicada. Demanda a les farmàcies.

